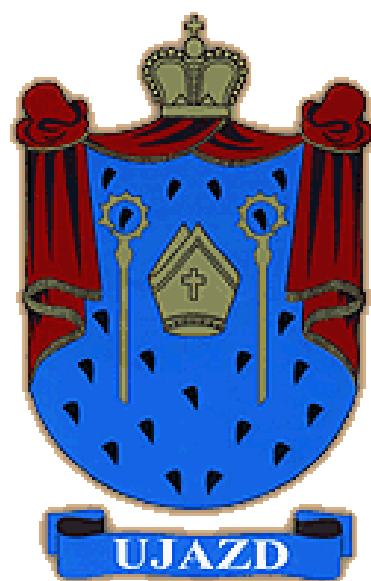

03. Ogólny opis gminy

Spis treści:

3.1	Położenie, podział administracyjny, gminy sąsiednie	3
3.2	Ogólna charakterystyka gminy	4
3.3	Ludność	6
3.4	Charakterystyka istniejącej infrastruktury gminy.....	9
3.5	Stan zanieczyszczenia powietrza w gminie	15

3.1 Położenie, podział administracyjny, gminy sąsiednie

Położenie i podział administracyjny

Gmina Ujazd położona jest w południowej części Polski na pograniczu Wyżyny i Niziny Śląskiej.

Według podziału administracyjnego z dnia 01.01.1999 r. Gmina Ujazd przynależy do powiatu strzeleckiego województwa opolskiego.

Siedzibą gminy jest miasto Ujazd.

W granicach terytorialnego zasięgu gminy znajduje się 10 miejscowości w tym jedno miasto i 9 sołectw.

Gmina Ujazd obejmuje miejscowości:

- Ujazd (miasto)
- Olszowa
- Jaryszów
- Nogowczyce
- Balcarzowice
- Sieronowice
- Klucz
- Zimna Wódka
- Niezdrowice
- Stary Ujazd

Gminy sąsiednie

Gmina Ujazd graniczy:

- od północy z Gminą Strzelce Opolskie
- od wschodu z Gminą Toszek i Gminą Rudziniec
- od południa z Miastem Kędzierzyn - Koźle
- od zachodu z Gminą Leśnica

3.2 Ogólna charakterystyka gminy

Powierzchnia

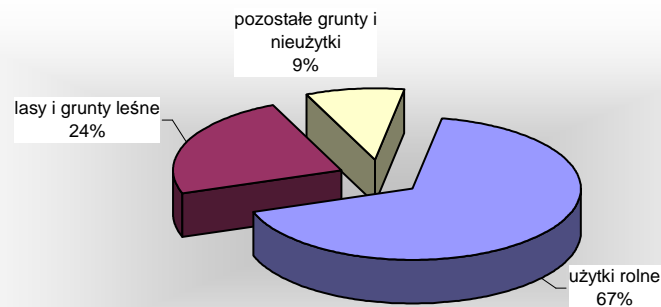
Całkowita powierzchnia gminy wynosi 8331 ha to jest 83,31 km².

Powierzchnia miasta Ujazd zajmuje obszar około 15 km².

Z ogólnej powierzchni gminy przypada na:

1) użytki rolne	5566 ha	66,8 %
2) lasy i grunty leśne	1983 ha	23,8 %
3) pozostałe grunty i nieużytki	782 ha	9,4 %

Użytki rolne stanowią: grunty orne, sady, łąki, pastwiska.

Przewagę gruntów w gminie stanowią użytki rolne (67 %). Lasy i grunty leśne zajmują około 24 % powierzchni gminy.

Zasoby przyrodnicze

Do najważniejszych zasobów przyrodniczych obszaru należą:

- ciek wodne

Przez obszar gminy przepływa rzeka Kłonica stanowiąca prawobrzeżny dopływ Odry wraz z dopływami: Jaryszówka, Jaryszowiec i Jordan. W północno – wschodniej części gminy przepływa potok Ligocki.

Ponadto w obszarze gminy występują podziemne zbiorniki czystej wody.

- surowce naturalne

Na terenie gminy brak jest eksploatowanych złóż surowców energetycznych (węgiel kamienny, węgiel brunatny, gaz ziemny).

Zasoby naturalne stanowią tylko piasek i glina.

- gleby

Na obszarze gminy występują grunty rolne wymagające ochrony: gleby klasy II, III i IV. Przeważają gleby brunatne powstałe z lessów.

- kompleksy leśne

Lasy i grunty leśne stanowią 23,5 % powierzchni gminy.

W gminie występują obszary chronione – Park Krajobrazowy „Góra Św. Anny” wraz z jego otuliną i rezerwatem „Boże oko”.

Klimat

Klimat gminy ma cechy przejściowe pomiędzy atlantyckim i kontynentalnym.

Charakteryzuje go duża zmienność i nieregularność.

Klimat gminy charakteryzują następujące elementy:

- *Opady*

Średnia roczna suma opadów w gminie wynosi 679mm.

- *Temperatura*

Średnia roczna temperatura wynosi +7,7 °C.

- *Wiatry*

Na obszarze gminy przeważają wiatry południowo - zachodnie.

Średnia prędkość wiatru w latach 1995 -2004 wynosi 2,9 m/s.

Charakter gminy

Gmina Ujazd jest gminą miejsko – wiejską o charakterze rolniczym.

Występujące tu grunty dobrych klas stwarzają warunki do rozwoju produkcji rolnej oraz zakładów przetwórstwa rolno – spożywczego.

Występują tu również warunki do rozwoju drobnej wytwórczości, usług oraz bazy turystyczno – sanatoryjnej.

Na terenie gminy funkcjonują liczne podmioty gospodarcze zarejestrowane w systemie Regon. W 2004 roku w Gminie Ujazd zarejestrowanych było 245 jednostek w systemie Regon w tym w mieście Ujazd 114 jednostek.

Gmina posiada dogodne połączenia komunikacyjne z okolicznymi miastami: Kędzierzyn Koźle, Strzelce Opolskie, Gliwice poprzez sieć dróg w tym przebiegającą przez gminę autostradę A-4 z dwoma zjazdami w Olszowej i Nogowczycach.

3.3 Ludność

Liczba mieszkańców Gminy Ujazd wg danych Urzędu Miejskiego wynosi 6324 osób (wg danych statystycznych stan ludności wg faktycznego miejsca zamieszkania na 31.12.2004r - 6293 osób).

Miasto Ujazd zamieszkiwane jest przez 1674 (wg danych Urzędu Miejskiego) mieszkańców co stanowi około 26 % ludności gminy.

Zmiany liczby ludności w latach 1998 –2004 (wg danych statystycznych – stan ludności wg faktycznego miejsca zamieszkania na 31. 12) przedstawia tabela:

Rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Liczba mieszkańców – Gmina Ujazd	6908	6894	6425	6413	6357	6304	6293
w tym: miasto Ujazd	1743	1749	1649	1674	1651	1631	1647
obszar wiejski	5165	5145	4776	4739	4706	4673	4646

Liczba ludności gminy w latach 1998 – 2004 wykazuje trend malejący. Spadek liczby ludności wynosi około 9%.

Strukturę wiekową ludności przedstawia tabela (wg GUS - 2003r.):

Wiek	Gmina Ujazd		Miasto Ujazd		Miejscowości wiejskie	
	Liczba osób	Udział procentowy [%]	Liczba osób	Udział procentowy [%]	Liczba osób	Udział procentowy [%]
0 - 4	307	4,9	77	4,7	230	4,9
5 - 9	365	5,8	84	5,2	281	6,0
10 - 14	488	7,7	123	7,5	365	7,8
15 - 19	570	9,0	147	9,0	423	9,0
20 - 24	529	8,4	147	9,0	382	8,2
25 - 29	456	7,2	111	6,8	345	7,4
30 - 34	476	7,6	113	6,9	363	7,8
35 - 39	465	7,4	109	6,7	356	7,6
40 - 44	511	8,1	133	8,2	378	8,1
45 - 49	407	6,5	125	7,7	282	6,0
50 - 54	334	5,3	98	6,0	236	5,1
55 - 59	215	3,4	57	3,5	158	3,4
60 - 64	327	5,2	101	6,2	226	4,8
65 i więcej	854	13,5	206	12,6	648	13,9
Ogółem	6304	100,0	1631	100,0	4673	100,0

Porównanie liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym (wg GUS – 2004r.) przedstawia tabela:

Ludność w wieku:	Ilość osób	Udział %
przedprodukcyjnym – Gmina Ujazd	1448	23
w tym miasto Ujazd	361	6
obszar wiejski	1087	17
produkcyjnym – Gmina Ujazd	3819	61
w tym miasto Ujazd	1018	16
obszar wiejski	2801	45
poprodukcyjnym – Gmina Ujazd	1026	16
w tym miasto Ujazd	268	4
obszar wiejski	758	12

W strukturze wieku mieszkańców dominuje ludność w wieku produkcyjnym (61%) Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym wynosi 23%, w wieku poprodukcyjnym 16%.

Rozkład ludności w poszczególnych miejscowościach gminy (wg danych Urzędu Miejskiego z 2005r.) przedstawia tabela:

L.p.	Miejscowość	Liczba ludności
1	Balczowice	240
2	Jaryszów	814
3	Klucz	192
4	Niezdrowice	572
5	Nogowczyce	271
6	Olszowa	545
7	Sieronowice	639
8	Stary Ujazd	633
9	Ujazd	1674
10	Zimna Wódka	744
	Gmina Ujazd	6324

Największa koncentracja ludności występuje w mieście Ujazd. Największe pod względem liczby ludności miejscowości wiejskie to: Jaryszów, Zimna Wódka.

Na liczbę ludności decydujący wpływ ma przyrost naturalny.

Gmina Ujazd	Przyrost naturalny wg danych statystycznych za 2004r.	
	w liczbach bezwzględnych	na 1000 ludności
Gmina Ujazd ogółem	-33	-5,2
w tym miasto Ujazd	-8	-4,9
obszar wiejski	-25	-5,4

W Gminie Ujazd nastąpiło znaczne zmniejszenie przyrostu naturalnego, występuje tu ujemny przyrost naturalny oraz ujemne saldo migracji.

3.4 Charakterystyka istniejącej infrastruktury gminy

A. Zasoby mieszkaniowe

Zasoby mieszkaniowe Gminy Ujazd stanowią przede wszystkim budynki jednorodzinne będące własnością prywatną. Budownictwo wielorodzinne stanowią bloki mieszkalne komunalne, spółdzielcze oraz wspólnot mieszkaniowych.

Według danych statystycznych w 2003 roku liczba mieszkań w gminie wynosiła 1744 przy łącznej powierzchni mieszkań 164953 m². Zasoby mieszkaniowe miasta Ujazd stanowią 30% mieszkań gminy.

Porównanie zasobów mieszkaniowych w latach 1998 – 2003 przedstawia tabela:

Rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Liczba mieszkań – Gmina Ujazd	1725	1727	1727	1732	1580	1744
w tym miasto Ujazd	513	514	514	516	463	524
obszar wiejski	1212	1213	1213	1216	1117	1220
Powierzchnia użytkowa mieszkań – Gmina Ujazd [tys.m ²]	153516	153917	153917	154610	151219	164953
w tym: miasto Ujazd	44383	44488	44488	44763	43353	48358
obszar wiejski	109133	109429	109429	109847	107866	116595

Strukturę wiekową mieszkań zamieszkałych (wg NSP z 2002r.) przedstawia tabela:

Okres budowy mieszkań	przed 1918	1918 - 1944	1945 - 1970	1971 - 1978	1979 - 1988	1989 - 2002
Liczba mieszkań	343	316	418	221	190	70

W gminie znaczny udział przypada na budynki wybudowane po roku 1945 (ok. 60%), budynki wybudowane przed rokiem 1945 stanowią około 40 %.

Strukturę własnościową mieszkań (wg NSP z 2002r) przedstawia tabela:

Rodzaj własności mieszkań	Liczba mieszkań
Ogółem	1757
Osoby fizyczne	1604
Spółdzielni mieszkaniowych	-
Gmina	88
Skarb Państwa	53
Zakłady pracy	9
Pozostałe	3

Stan wyposażenia mieszkań w instalacje ciepłej wody użytkowej oraz gazu płynnego przedstawia tabela (wg NSP Ilość 2002r.):

Wyszczególnienie	Ilość mieszkań
Liczba mieszkań zamieszkałych ogółem	1580
Liczba mieszkań z ciepłą wodą bieżącą	1407
<i>w tym: mieszkania z ciepłą wodą ogrzewaną poza mieszkaniem</i>	79
<i>mieszkania z ciepłą wodą ogrzewaną w mieszkaniu</i>	1328
Liczba mieszkań wyposażonych w gaz z sieci	0
Liczba mieszkań wyposażonych w gaz z butli	981

Zasoby budownictwa mieszkaniowego (NSP z 2002r) według sposobu ich ogrzewania przedstawia tabela:

Wyszczególnienie	Ilość mieszkań
Liczba mieszkań zamieszkałych ogółem	1580
Liczba mieszkań z centralnym ogrzewaniem	1203
<i>w tym: mieszkania z centralnym ogrzewaniem zbiorowym</i>	85
<i>mieszkania z centralnym ogrzewaniem indywidualnym</i>	1118
Liczba mieszkań wyposażonych w piece	359
Liczba mieszkań z innym sposobem ogrzewania	18

Zasoby budynków mieszkalnych w poszczególnych miejscowościach gminy wg danych Urzędu Miejskiego przedstawia tabela:

L.p.	Miejscowość	Liczba budynków mieszkalnych jednorodzinnych	Liczba budynków mieszkalnych wielorodzinnych	Liczba mieszkań w budynkach wielorodzinnych
1	Ujazd	362	22	151
2	Balcarzowice	57		
3	Jaryszów	195	2	8
4	Klucz	47	1	2
5	Niezdrowice	171		
6	Nogowczyce	63	1	6
7	Olszowa	64	7	51
8	Sieroniewice	152	1	4
9	Stary Ujazd	150	2	4
10	Zimna Wódka	185	5	23
	Razem	1446	36	226

Budownictwo mieszkaniowe w Gminie Ujazd charakteryzują następujące wskaźniki:

- przeciętnej liczby osób / mieszkanie 3,6
- przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania 95 m²
- przeciętnej powierzchni użytkowej / osobę 26 m²

Liczba mieszkań oddawanych do użytku w Gminie Ujazd w latach 1998 – 2004 przedstawia się następująco:

Rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Mieszkania oddane do użytku – Gmina Ujazd	2	3	0	6	6	11	2
w tym: miasto Ujazd	0	1	0	2	1	5	0
obszar wiejski	2	2	0	4	5	6	2

Średnia liczba mieszkań oddawanych rocznie do użytku w gminie w latach 1998 - 2004 kształtuje się na poziomie około 4 mieszkań.

Porównanie łącznej powierzchni oddawanych do użytku mieszkań przedstawia tabela:

Rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Łączna powierzchnia mieszkań oddanych do użytku w m ² – Gmina Ujazd	247	461	0	816	779	2053	359
w tym: miasto Ujazd	0	105	0	275	85	793	0
obszar wiejski	247	356	0	541	694	1260	359

Przeciętna powierzchnia nowych mieszkań wynosi około 160 m².

B. Działalność gospodarcza

(stan istniejący)

Gmina Ujazd jest gminą miejsko – wiejską, której podstawową funkcją jest rolnictwo.

Działają tu również zakłady produkcyjne i rzemieślnicze, rozwinięta jest sieć usługowo - handlowa.

W Gminie Ujazd w roku 2004 zarejestrowanych było w systemie Regon 245 jednostek w tym w mieście Ujazd – 114 jednostek.

W gminie działa około 30 sklepów.

Ważniejsze podmioty gospodarcze działające na terenie gminy to:

- Bank Spółdzielczy w Leśnicy Oddział w Ujeździe
- Opolskie Fabryki Mebli Nr 4 w Ujeździe
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Jaryszowie
- Zakład Rolny Sp. z o.o. w Ujeździe
- Gospodarstwo Rolne Materla w Olszowej – Księży Las
- Produkcja, Usługi, Handel „TRAK” Wołosik w Ujeździe
- Odlewnia Żelaza w Ujeździe.

C. Jednostki oświatowe

(stan istniejący)

Jednostki oświatowe na terenie gminy scharakteryzowano na podstawie danych Urzędu Miejskiego

			Gmina Ujazd
Przedszkola	- ilość placówek	-	8
Szkoły podstawowe	- ilość placówek	-	6
Gimnazja	- ilość placówek	-	1
Szkoły średnie	- ilość placówek	-	0

D. Infrastruktura społeczna

(stan istniejący)

Jednostki infrastruktury społecznej na terenie gminy scharakteryzowano na podstawie informacji Urzędu Miejskiego.

Szpital	- ilość placówek	-	0
Ośrodki zdrowia	- ilość placówek	-	1
Apteki	- ilość placówek	-	1
Biblioteki	- ilość placówek i filii	-	3

3.5 Stan zanieczyszczenia powietrza w gminie

O stanie czystości powietrza atmosferycznego, gleb i roślin oraz wód na rozpatrywanym terenie decydują głównie czynniki antropogeniczne, ale także meteorologiczne i topograficzne.

Na stan zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego wpływają następujące czynniki:

- rodzaj i ilość zanieczyszczeń pyłowych i gazowych emitowanych przez źródła emisji zlokalizowane na danym terenie
- sposób wprowadzania zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego (rodzaj i wysokość emitorów)
- warunki rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w atmosferze.

Trzeci z ww. czynników uzależniony jest silnie od lokalizacji badanego terenu, a w szczególności od występujących na danym terenie zjawisk atmosferycznych i topograficznych decydujących o intensywności wymiany mas powietrza w atmosferze.

Najważniejszymi z tych zjawisk są:

- kierunek wiatru
- prędkość wiatru
- dyfuzja atmosferyczna (miara burzliwości atmosfery)
- szorstkość terenu; roślinność i zagospodarowanie przestrzenne
- pochłanianie zanieczyszczeń przez podłoże suche
- przemiany zanieczyszczeń w atmosferze
- wymywanie zanieczyszczeń przez opady
- górna inwersja temperatury (grubość warstwy mieszania)
- skręt wiatru z wysokością (zjawisko związane z ruchem geograficznym)
- krzywoliniowy ruch powietrza (zjawisko związane z ruchem obrotowym Ziemi)
- kumulacja zanieczyszczeń w chmurach.

Na terenie województwa opolskiego przeważającym kierunkiem wiatrów jest kierunek zachodni. Średnia prędkość wiatru w rejonie wynosi około 3 m/s.

Badaniem stanu czystości powietrza atmosferycznego oraz badaniem gleb, roślin i wody zajmują się Wojewódzkie i Terenowe Stacje Sanitarno-Epidemiologiczne, które prowadzą pomiary między innymi: stężeń dwutlenku siarki, tlenków azotu i pyłu zawieszonego.

Wartości dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym określa Rozporządzenie MŚ z dnia 6 czerwca 2002 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów niektórych substancji w powietrzu, alarmowych poziomów niektórych substancji w powietrzu oraz marginesów tolerancji dla dopuszczalnych poziomów niektórych substancji.

Zmierzone stężenia zanieczyszczeń muszą mieścić się w granicach dopuszczalnych norm przedstawionych poniżej:

Rodzaj zanieczyszczenia	Stężenie w $\mu\text{g}/\text{m}^3$			
	1h	24 h	średnioroczne	8h
SO ₂	350 ^{c)}	150 ^{c)} (do 31.12.2004) 125 ^{c)} (od 01.01.2005)	20 ^{e)}	-
NO ₂	200 ^{c)}	-	40 ^{c)}	-
Pył zawieszony PM10	-	50 ^{c)}	40 ^{c)}	-
CO				10 000 ^{c) k)}

c) poziom dopuszczalny ze względu na ochronę zdrowia ludzi

e) poziom dopuszczalny ze względu na ochronę roślin

k) maksymalna średnia ośmiogodzinna, spośród średnich kroczących, obliczanych co godzinę z ośmiu średnich jednogodzinnych w ciągu doby.

W Gminie Ujazd emisja do atmosfery powodowana jest przede wszystkim przez lokalne kotłownie węglowe jak również przez indywidualne ogrzewanie mieszkań z zastosowaniem paliwa węglowego (tzw. „niska emisja”). Gmina odczuwa również skutki działalności zakładów w gminach sąsiednich a szczególnie w Kędzierzynie – Koźlu.

W ostatnich latach sytuacja w zakresie ochrony powietrza w gminie uległa znacznej poprawie. Przebudowano wiele kotłowni węglowych na ekologiczne kotłownie olejowe.

Działania w zakresie ochrony powietrza będą nadal kontynuowane poprzez modernizację źródeł ciepła i zwiększanie udziału paliw ekologicznych i energii odnawialnej.